

JÄRELEVALVE AASTARAAMAT

Audiitortegevuse järelevalvenõukogu
2019–2020

Sisukord

1. Järelevalvenõukogu esimehe pöördumine	5
2. Järelevalvenõukogu koosseis ja pädevus	7
3. AJN-i peamiste seadusjärgsete ülesannete kokkuvõte	9
4. Järelevalvenõukogu eesmärgid aastateks 2020–2021	24

1. Järelevalvenõukogu esimehe pöördumine

Hea aastaraamatu lugeja!

Oleme lõpetanud üsna väljakutsuva majandusaasta, kus meie kõigi tegevust mõjutas ülemaailmne viirus. Julgen arvata, et väljakutsed ei ole olnud lihtsad ning oleme pidanud muutuma ja kohanema oludega, kus palju asju tuleb teha distantsilt, eemal üksteisest. See on olnud tõsine harjutus, kuidas muutuvate oludega kohanedes oma igapäevased kohustused ikkagi tehtud saaks.

Majandusaastale tagasi vaadates selgub, et nii järelevalvaja kui järelevalvatavad on viiruse katsumusele vastu pidanud ilma suuremate negatiivsete tagajärgedeta.

Majandusaasta valguses rõhutaks kolme teemat:

Kvaliteedikontroll. Nagu nähtub statistikast, on kvaliteedikontrolli tulemused läinud keskmiselt paremaks, seda peaasjalikult „oranžide” ja „punaste” hinnangute vallas. Väga hea meel on tõdeda, et mitmed varasemad „oranžid” on saanud järgnevas kontrollis hinnanguks „roheline”. Mõistan tööd ja panust kvaliteedi parandamisel ning kiidan kõiki, kes seda pühendunult ja süsteemselt teevad.

Huvide konflikt ja keelatud teenus. Oleme juba teist aastat olukorras, kus alandanud suurel audiiditoribürool kvaliteeti, kuna meie hinnangul elementaarseid järelevalvelisi kohustusi lihtsalt ei järgita. Seda just nende poolt, kes peaksid oma käitumisega olema eeskujuks teistele. Kindlasti jätkame selles valdkonnas kontrolli ja palume avalike huvi üksustel teenuste osutamisel kindlasti hinnata enda võimekust vastav töö korrektselt ära teha.

Isikute sobivus kutsesse. Audiitori kutse väärtus ja väärikus avalikkuse silmis ei peitu mitte keskmises vandeaudiitori profiilis, vaid kõige nõrgemas vandeaudiitoris. Paratamatult jäävad järelevalve tegevuse kaudu fookusesse just need juhtumid, mis näitavad kutse nõrku kohti, samuti eksimusi. Samas ei saa järelevalve jätta reageerimata oludes, mis ilmselgelt vajavad lahendamist ja

sobimatute isikute kutsest eemaldamist. Teeme seda tööd vankumatult edasi, ja loodan siiralt, et Audiitorkogu juhatus annab ka oma osa kutse tugevdamisesse ja tegeleb veelgi rohkem sellega, et tublimaid kiita ja esile tõsta ning audiitori kutset positiivselt nähtavamaks teha.

Jõudu ja tarku valikuid uues ajas ja uutes tegemistes!

Siim Tammer
AJN-i esimees

2. Järelevalvenõukogu koosseis ja pädevus

Audiitortevuse järelevalvenõukogu (edaspidi *AJN* või *järelevalvenõukogu*) on audiitortevuse seaduse (edaspidi *AudS*) alusel loodud Audiitorkogu sõltumatu järelevalveorgan, kelle ülesanne on korraldada järelevalvet avalikes huvides ning võtta kasutusele meetmeid audiitortevuse arengu eelduste loomiseks, vandeaudiitori kutsetevuse kvaliteedi saavutamiseks ja selle kaitsmiseks.

Järelevalvemenetlusteläbiviimisel juhendub AJN haldusmenetluse seadusest, AudS-ist ja kehtivatest Audiitorkogu sisestest menetluskordadest. AJN-i tegevust reguleerib Audiitortevuse järelevalve nõukogu töökord (rahandusministri 26.10.2017 määrus nr 82*).

AJN viib läbi järelevalvemenetlusi ainult Audiitorkogu liikmete – vandeaudiitorite ja audiitorettevõtjate suhtes. 30.06.2020 seisuga oli audiitortevuse registri andmetel 339 vandeaudiitorit ja 130 audiitorettevõtjat. Samuti sätestab seadus järelevalve teostamise võimaluse Audiitorkogu, Audiitorkogu presidendi, juhatuse, revisjonikomisjoni ja üldkoosoleku suhtes AudS-is sätestatud järelevalve eesmärkide ja ülesannete täitmiseks.

* Vt <https://www.riigiteataja.ee/akt/131102017003>

AJN-i poolt läbiviidavad järelevalvemenetlused on konfidentsiaalsed. Samas saab AJN-i tegevusest ülevaate iga-aastasest järelevalve aastaraamatust. Kuivõrd AJN-il on avalikes huvides nii õigus kui kohustus avalikustada järelevalvetulemusi, mis on vajalikud avalikkuse, investorite ja järelevalve subjektide klientide kaitseks või audiitortevuse õigus- või korrapärase toimimise tagamiseks, avaldab AJN jooksvalt informatsiooni oma tegevuse ning järelevalvetulemuste kohta koduleheküljel www.ajn.ee ning vajadusel informeerib teisi institutsioone ja avalikkust erinevate kanalite kaudu.

Vandeaudiitorite kutse andmised ning vandeaudiitori kutse äravõtmine, samuti audiitorteenuse osutamiseks tegevusloa andmine, äravõtmine või peatamine on kajastatud Rahandusministeeriumi hallatavas audiitortevuse registris www.auditortevus.ee.

Järelevalvenõukogu on aruandeaastal tegutsenud koosseisus:

1. Siim Tammer (esimees)
2. Sale Ajalik
3. Kai Härmand
4. Andres Järving
5. Uku Liivamets
6. Taivo Põrk

Rahandusministri 26.02.2020 käskkirjaga nr 32 kutsuti järelevalvenõukogu liikme kohalt tagasi Taivo Põrk. Tema järelevalvenõukogu liikme volituste viimaseks päevaks oli 06.03.2020.

AJN-i tegevusega oli aruandeperioodil vahetult seotud AJN-i õigus- ja administratiivspetsialist Eve Kippar. Tema peamisteks tööülesanneteks oli AJN-i juriidiline teenindamine, koosolekute korraldamine ning järelevalveliste protsesside haldamine.

Järelevalvemenetlusi on aruandeaastal sisuliselt läbi viinud peamiselt AJN-i kvaliteedikontrolli spetsialistid Tuuli Kattago ja Ulvi Sloog, olles ühtlasi menetlustes töörühma juhid ja järelevalve spetsialist Annika Kütt. Lisaks on AJN vajadusel kaasanud järelevalvemenetlustesse pikaajalise audiitortegevuse alase kogemusega asjatundjaid.

Eksamikomisjoni tegevust ja selle asjaajamist korraldab eksamikomisjoni juht Marika Taal (Rahandusministeeriumi nõunik). Eksamikomisjoni liikmed olid majandusaastal 2019–2020 järgmised isikud: Ivi Kärt (vandeaudiitor, audiitorbüroo Rostok & Kärt), Laile Kaasik (vandeaudiitor, LK Konsultatsioonid OÜ), Maire Otsus-Carpenter (vandeaudiitor), Mare Kingo (jurist, Audiitorkogu kantsler), Stan Nahkor (vandeaudiitor, Ernst & Young Baltic AS, kutsuti avalduse alusel AJN-i 10.09.2019 otsusega eksamikomisjoni liikme kohalt tagasi), Triin Tats (siseaudiitor, AS SEB Pank), Egle Vainula (vandeaudiitor) ja Liisi Semjonov (vandeaudiitor, nimetati eksamikomisjoni liikmeks AJN-i 10.09.2019 otsusega).

3. AJN-i peamiste seadusjärgsete ülesannete kokkuvõte

I EESMÄRKIDE TÄITMINE

AJN-i eesmärgid majandusaastal 2019–2020 olid:

1. Analüüsida ning vajadusel muuta kvaliteedikontrolli meetodikat;
2. Analüüsida ning vajadusel muuta Audiitorkogu menetluskordasid;
3. Kehtestada AJN-i avalik strateegia perioodiks 01.07.2019–30.06.2022;
4. Suurendada jätkuvalt audiitortegevuse järelevalve efektiivsust läbi ootamatute ja erakorraliste kontrollide erinevatel, avaliku huvi seisukohast olulistel teemadel, eesmärgiga parandada audiitorteenuse kvaliteeti valdkondade lõikes ning suurendada avalikkuse usaldusväärsus auditiorteenuse vastu;
5. Teostada järelevalvet rõhuasetusega kaitsta audiitortegevuse turgu ning Audiitorkogu ning selle liikmete mainet korduvate ja/või oluliste rikkumisega ja/või ebaeetiliste Audiitorkogu liikmete tegevuse eest ning võtta kasutusele asjakohased meetmed;
6. Täiustada jätkuvalt AJN-i kodulehte, hoides seeläbi Audiitorkogu liikmeid kursis olulisemate audiitortegevuse järelevalvet ning Audiitorkogu puudutavate uudistega ning

informeerides avalikkust järelevalve käigus ilmsiks tulnud juhtudest ning tulemustest ulatuses, mis on vajalik avalikkuse, investoriite ja järelevalve subjektide klientide kaitseks või audiitortegevuse õigus- või korrapärase toimimise tagamiseks.

AJN-i majandusaasta eesmärgid on seatud valdavalt pikaajalises perspektiivis, konkreetset majandusaastat puudutava rõhuasetusega. Ei saa salata, et viirus on ka meie eesmärke kohendanud ja oleme teinud ratsionaalseid valikuid, mida majandusaastal ära teha, mis jätta tegemata. Suures pildis oleme täitnud oma esmased eesmärgid.

AJN on analüüsinud järelevalvemetoodikat, leides, et senine süsteem täidab käesoleval ajal parimal viisil oma eesmärgi. Välja on töötatud uuendatud menetluskorrad ning vastavad lisad, mis kinnitatakse järgneval majandusaastal ning mis hakkavad eeldatavalt kehtima järelevalvemenetlustele alates majandusaastast 2021–2022.

AJN ei ole kehtestanud pikemat strateegiat kui aasta ette, teeme seda ka käesoleval juhul allpool esitatud eesmärkide seadmisega.

Järelevalvealane tegevus on majandusaastal toimunud nõutavas ja kohases ulatuses ning lähtudes avalikest huvidest. Läbi on viidud iga-aastased korralised kvaliteedikontrollid, mis oma valimi suurusega on arvesse võtnud, et iga audiitorettevõtjat oleks võimalik kontrollida vähemalt seadusega ettenähtud intervalliga. Kuivõrd tekkis põhjendatud kahtlus, et Audiitorkogu liikme tegevust on vaja uurida, algatas AJN aruandeperioodil kaheksa uurimismenetlust, millest viis algatati rikkumise kahtluse tõttu avaliku huvi seisukohast käesoleval ajal oluliste valdkondadega ning kolm seoses tegevusaruannete esitamisega.

Seoses korduvate ja oluliste rikkumistega on AJN aruandeaastal algatanud mitmeid distsiplinaarmenetlusi ning määranud distsiplinaarkaristusi. Avalikest huvidest tingitult on tekkinud vajadus tunnistada kehtetuks nende audiitorettevõtjate tegevusluba ja võtta ära nende vandeaudiitorite kutse, kes vaatamata varasemalt määratud distsiplinaarkaristustele ei ole jätkuvalt audiitorteenuse kvaliteeti parandanud või on toime pannud olulisi rikkumisi.

Järelevalvemenetluste tulemused on välja toodud detailsemalt käesolevas aastaraamatus. Samuti on need nähtavad AJN-i kodulehel – www.ajn.ee.

AJN on viimastel aastatel aina rohkem hoidnud ka avalikkust kursis järelevalve käigus ilmsiks tulnud juhtude ning tulemustega selles ulatuses, mis on vajalik avalikkuse, investorite ja järelevalve subjektide klientide kaitseks või audiitortevõtmise õigus- või korrapärase toimimise tagamiseks. Seda nii oma kodulehe, kui vajadusel meedia vahendusel. Nimetatud kindlasti jätkub ka uuel majandusaastal, kuna avalikkuse kaitse ja informeerimise kohustus käib käsikäes avalikes huvides tehtava järelevalvega.

II TEGEVUS- JA TULEMUSARUANNE VALDKONDADE LÕIKES

AJN-i töövormiks on koosolek. Üldjuhul toimuvad koosolekud kaks korda kuus. Koosolekuid võib läbi viia ka sidevahendi abil, sh otsuseid vastu võtta kaughääletuse teel. Seoses COVID-19 viiruspuhangu ja pandeemiaga 2020. aasta kevadel on AJN tavapärasest enam koosolekuid läbi viinud ning otsuseid kujundanud elektrooniliselt.

Aruandeperioodil on olnud 25 AJN-i koosolekut, millest 10 on läbi viidud elektrooniliselt. Koosolekutel on kokku vastu võetud 119 otsust ja edastatud 60 ametlikku kirja, lisaks on tehtud palju otsustusi järelevalve eesmärkide täitmiseks.

Kutseeksami korraldamine

AJN annab vandeaudiitori kutse isikule, kes on sooritanud arvestusala eksperdi kutseeksami raamatupidamises ja vandeaudiitori eriosa. Kutse saanud isik peab andma audiitortevõtmise registri kaudu vande, mille vastuvõtmise järgselt antakse talle vandeaudiitori number ning ta saab alustada vandeaudiitori kutsetevõtmisega audiitorettevõtja kaudu.

Avaliku sektori vandeaudiitor on vandeaudiitor, kes on sooritanud lisaks vandeaudiitori kutse saamise eksamile avaliku õiguse eriosa eksami, mille sooritamisel annab AJN vandeaudiitorile avaliku sektori vandeaudiitori kutsetase. Avaliku sektori vandeaudiitori kutsetase võimaldab vandeaudiitoril allkirjastada avaliku sektori üksusele koostatud vandeaudiitori aruandeid.

AJN määras 29.10.2019 otsusega kutseeksami toimumise aja ja koha 2020. kalendriaastaks.

Tabel 1. Vandeaudiitori kutseksamite tulemused 2019-2020

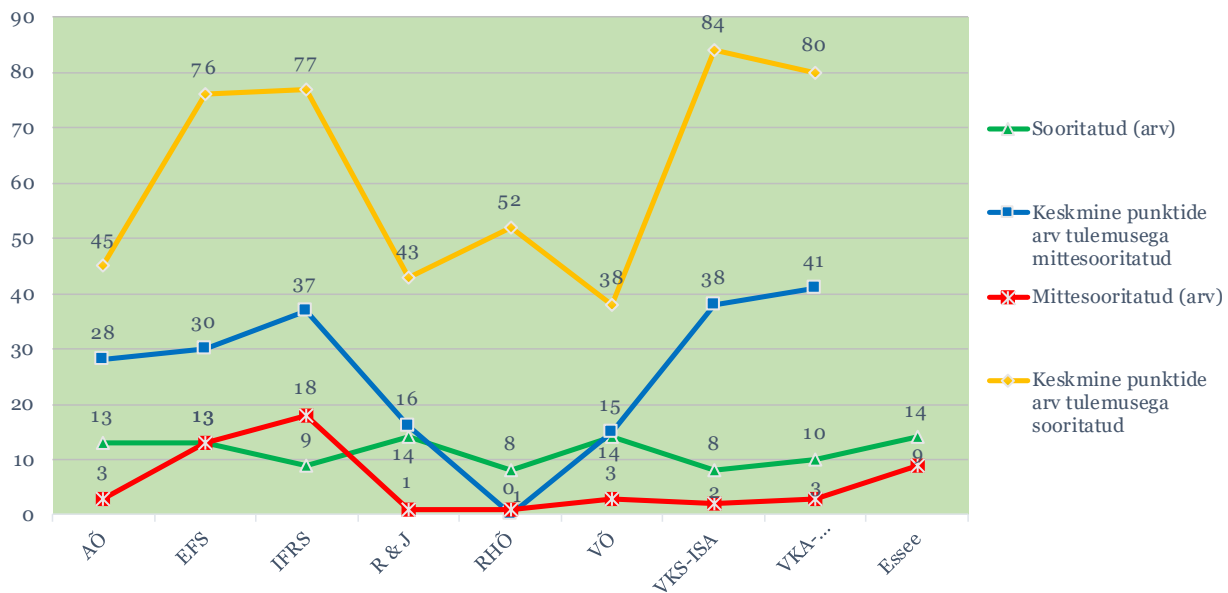
	AÕ	VÕ	EFS	IFRS	Essee	R&J	VKS-ISA	VKS-üld	RHÕ
Min pallid*	22	22*	28*	23*	N/A	16	32	34*	38*
Max pallid	55	40	93	91	N/A	49	99	92	57
Keskmine**	42	34	53	51	N/A	41	75	67	46
Sooritusi kokku	16	17	26	27	23	15	10	13	9
sh läbitud	13	14	13	9	14	14	8	10	8
mitte läbitud	3	3	13	18	9	1	2	3	1
sh korduv mittedooritus***	1	1	2	4	1	0	1	1	0
Läbimisprotsent	81%	82%	50%	33%	61%	93%	80%	77%	89%

* Välja on jäetud tulemused, kus eksamil saadi 0 punkti eksamile mitteilmumise tõttu.

** Keskmise arvutamisel on arvesse võetud tulemusi, kus eksamil saadi 0 punkti mitteilmumise tõttu.

*** Isikute arv, kes antud eksamimooduli sooritamisel kaks või enam korda said tulemuse „mittesooritatud“.

Joonis 1. Kutseksami moodulite läbimise ja keskmise punktide arvu statistika

Kokku määrati 14 eksamite sooritamise aega, sealjuures kahel päeval oli määratud kutseksami toimumiseks kaks aega. Samas, seoses koroonaviiruse COVID-19 levikuga oli AJN sunnitud viiruseriski maandamiseks 12.05.2020 otsusega tühistama planeeritud kutseksamid ja kutseksamite korraldamise kuni 31.08.2020, avaldades vastava informatsiooni ja põhjendused ka oma

kodulehel*. Praktikas sai kutseksamite läbivii- mist jätkata juba 27.08.2020, mistõttu kokku jäi toimumata vaid kaks kutseksamit.

AJN võttis arvesse, et ära jäänud eksamite tõttu ei pruugi kõik isikud planeeritud aja jooksul

* <https://ajn.ee/uudised/selgitame-miks-ei-toimu-kutseksameid-kuni-31-08-2020>

vandeaudiitori kutse saada, mistõttu otsustas, kuivõrd eksaminandid ei saa nendest mitteolevatel põhjustel, koroonaviiruse COVID-19 haigestumisrisi tõttu kutseksamit sooritada enne augustit 2020, mitte lugeda kuni 31. jaanuarini 2021 (kaasa arvatud) mitte ühegi eksamimooduli järelevalvenõukogu poolt kinnitatud sooritatud tulemust aegunuks*.

AJN kinnitas 03.03.2020 otsusega Audiitorkogu juhatusel poolt järelevalvenõukogule edastatud eksamiküsimuste ja vastuste muudatused, otsustades ühtlasi teha eelnimetatud eksamiküsimused hiljemalt 06.04.2020 audiitortegevuse registri kaudu avalikkusele kättesaadavaks ja jättes avalikkusele kättesaadavaks tegemata kõik eksamil kasutatavate eksamiküsimuste vastused.

AJN otsustas vandeaudiitori kutseksamiks õppimise hõlbustamiseks avaldada vajadusel mõned sellised näidisküsimused koos vastustega, mida otseselt kutseksamil ei kasutata, kuid mis annavad eksaminandile piisava ettekujutuse temalt eksamil oodatava vastuse formaadist ja põhjalikkusest. Kutseksami küsimused on avalikustatud ja kättesaadavad audiitortegevuse portaalis www.auditortegevus.ee**.

AJN-i pädevuses on kutse taotleja või korduseksamile suunatu kutseksamile lubamise otsustamine. Eksamile lubatakse taotlejad, kes on täitnud audiitortegevuse seaduses sätestatud erialase praktika ja haridusnõude ning on tasunud enne kutseksami tegemiseks avalduse esitamist kutseksami tasu. Lisaks hinnatakse taotleja head mainet ning usaldusväarsust. AJN on aruandeperioodil vandeaudiitori kutseksamile lubanud 19 taotlejat. Ühtegi taotlust tagasi ei lükatud.

* <https://ajn.ee/uudised/teavitame-tuhistatud-on-eksamiajad-kuni-31-08-2020>

** <https://www.auditortegevus.ee/atr/web/eksamid/eksami-ky-otsing>

30.06.2020 seisuga oli vandeaudiitori kutseksamit sooritamata 86 isikut, st vastavatel isikutel on sooritamata üks või rohkem kutseksami moodulit.

Aastatel 2019–2020 sooritati kokku 156 eksamit, kusjuures nendest 53 eksami tulemus loeti mittesooritatuks. Mittesooritatud eksamitulemuseks loetakse ka juhud, kui isik registreerib end eksamile, kuid jätab eksamile kohale tulemata. Kokku jäeti eksamile tulemata 11 korral. Jätkuvalt on enam ebaõnnestumisi IFRS-i, EFS-i ja essee eksamimoodulite sooritamisel. Lihtsamateks eksamimooduliteks on osutunud AÕ, VÕ, R&J ja RHÕ.

Kutse andmine ja lõpetamine

AJN-i pädevuses on vandeaudiitori kutse andmine, avaliku sektori vandeaudiitori kutsetaseme andmine ja avalduse alusel vandeaudiitori kutse äravõtmine. Samuti vandeaudiitori vande vastuvõtmine.

Aruandeperioodil on AJN andnud vandeaudiitori kutse 10 isikule ja avaliku sektori vandeaudiitori kutsetaseme 5 isikule. Vastu on võetud 10 vandeaudiitori vannet.

Kokku on AJN viimase kuue tegevusaasta jooksul antud 78 vandeaudiitori kutset. Vandeaudiitori kutse omandamine võtab teatava arvestatava aja, meil oleva informatsiooni kogumi kohaselt kulub taotluse esitamisest kutse andmise otsuseni keskmiselt 637 päeva. Kusjuures väga suured ajalised käärid on kiireima, ehk 338 päevaga, ja aeglaseima, ehk 2262 päevaga kutse omandaja statistikas. Antud näide tõestab, et soovi korral peaks aastaga kutse kättesaamine olema kõigile võimalik, kuid samas näitab ka seda, et isikud saavad üsna kaua kutseksamit sooritada.

Vandeaudiitori avalduse alusel on AJN võtnud ära 13 isiku vandeaudiitori kutse.

Tabel 2. Vandeaudiitori kutse andmise ja kutse omandamiseks kulunud aja statistika viimase kuue tegevusperioodi osas.

Tegevusperiood	Kutseid antud (tk)	Keskmine ajakulu taotluse esitamiseks kutse saamiseni		Minimaalne aeg taotluse esitamiseks kutse (päeva)	Maksimaalne aeg taotluse esitamiseks kutse (päeva)
		Päevades	Nädalates		
2019/2020	10	803	26,77	338	2262
2018/2019	11	612	20,42	323	1874
2017/2018	10	531	17,71	293	1216
2016/2017	9	793	26,43	377	1166
2015/2016	17	574	19,14	255	1279
2014/2015	21	606	20,21	189	1122

Tegevusloa andmine ja kehtetuks tunnistamine

AJN-i pädevuses on audiitorühingule tegevusloa andmine, selle andmisest keeldumine ja kehtetuks tunnistamine ning tegevusloa kehtivuse peatamine ja taastamine.

AJN on aruandeperioodil andnud audiitorteenuse osutamiseks tegevusloa kahele ettevõttele.

Aruandeperioodil on AJN avalduse alusel tunnistanud kehtetuks 7 audiitorettevõtja tegevusloa.

Audiitorkogu regulatsioonide kinnitamine

AJN-i pädevuses on Audiitorkogu regulatsioonide ning kutsetevetuse standardite kinnitamine.

AJN kinnitas 14.08.2019 otsusega kvaliteedikontrolli korra alljärgnevad lisad:

- Lisa 12 Auditeerimisstandardite kontroll-leht, 1.09.2018.
- Lisa 13 Ülevaatamise standard ISRE(EE)2400, 1.09.2018.
- Lisa 14 Eetikakoodeks ja ISQC1, 01.07.2018.

20.09.2019 otsusega kinnitas AJN rahvusvahelise auditeerimise standardi (Eesti) 250 (muudetud)* (seaduste ja regulatsioonidega arvestamine finantsaruannete auditi puhul) ning kutseliste arvestusekspertide eetikakoodeksi (Eesti).

AJN kinnitas 26.11.2019 otsusega rahvusvahelise auditeerimise standardi (Eesti) 540* (muudetud). Arvestushinnangute ja nendega seoses avalikustatud informatsiooni auditeerimine ning kutseliste arvestusekspertide eetikakoodeksi (Eesti), sh sõltumatuse standardid. Samuti kinnitati sama otsusega Audiitorkogu juhatuselt esitatud kutsetevetuse standardite muudatused (ISA 200, ISA 230, ISA 240, ISA 260, spetsiifilised nõuded ISQCs 1 ja muudes ISAdes, mis viitavad infovahetustele isikutega, kelle ülesandeks on valitsemine, ISA 500, ISA 580, ISA 700 ja ISA 701).

Kutsetevetuse standardid ja osundatud lisad on kättesaadavad AJN-i kodulehelt www.ajn.ee ja Audiitorkogu kodulehelt www.auditorkogu.ee.

AJN-i poolt kinnitatud õigusaktid on Audiitorkogu liikmetele kohustuslikud.

Rahvusvaheline koostöö

AJN-i töötajad külastasid 19.09.2019 oma Rootsi kolleege sõsarorganisatsioonis Swedish Inspectorate of Auditors. Külastuse eesmärk oli tutvuda Rootsi kolleegide töökorralduse ning inspekteerimise metoodikaga ning ühtlasi anda neile ülevaade Eesti järelevalve töökorraldusest ja ülesehitusest. Kohtumine kulges konstruktiivselt. Taolisi kolleegide vahelisi otsedialooge planeeritakse ka edaspidiseks.

AJN-i kvaliteedikontrolli spetsialistid on osalenud aruandeperioodil kahel korral CEAOB-i (Committee of European Auditing Oversight Bodies) kohtumistel ning samuti CEAOB-i inspekteerimise töögrupis, mille käigus kaasajastati CAIM-i (Common Audit Inspection Methodology).

CEAOB korraldas vahemikul 21. – 23.10.2019 Kreekas, Ateenas IFRS-i ja IT-kontrollide töötoa (IFRS and IT inspections workshop), mida võõrustas Kreeka raamatupidamis- ja auditeerimisstandardite järelevalvenõukogu (Hellenic Accounting and Auditing Standards Oversight Board). Kahel esimesel päeval olid arutluse all IFRS 15, IFRS 9 ja IFRS 7 muudatused ning nendega seotud kontrollikohad läbi järelevalvaja pilgu. Viimasel päeval arutleti IT-auditite kontrollikohtasid, mh oli juttu riskihindamisest, IT-kontrollide testimisest, ulatuse valikust, andmeanalüüsist, leidude raporteerimisest jne.

Vahemikul 20. – 21.11.2019 toimus Bukarestis seitsmes CEAOB (Committee of European Auditing Oversight Bodies) inspekteerijate töögrupi koosolek. Kohtumiste eesmärgiks oli jagada erinevate Euroopa inspekteerijate vahel parimat praktikat ja ühtlustada töömeetodeid. Koosolekul osalesid lisaks meie esindajale 26 riigi esindajad. Koosolekul osalesid ka rahvusvahelise standardiloomelise organisatsioonide

IAASB (International Audit and Assurance Standard Setting Board) ja IESBA (International Ethics Standards Board for Accountants) juhtorganite esindajad, kes tutvustasid standardiloomelast tegevust ja potentsiaalseid muutusi standardites, mis võiksid vähendada inspekteerimise poolt tuvastatavate auditi kvaliteeti puudutavate tähelepanekute hulka. Analüüsiti ühiseid inspekteerimistähelepanekuid ja arutati muid teemasid.*

25.02.2020 osales AJN-i töötaja kohtumisel „Initial meeting EU standard setters for educational qualifications for (statutory) auditors” (Amsterdam, Holland).

AJN-i esimees on osalenud enamikel CEAOB-i korralistel kohtumistel. CEAOB-i liikmeteks on Euroopa Liidu liikmesriikide järelevalveasutuste esindajad, ESMA (European Securities and Markets Authority) ja Euroopa Majanduspiirkonna audiitortegevuse organite esindajad. EBA (European Banking Authority) ja EIOPA (European Insurance and Occupational Pensions Authority) on CEAOB-is oma esindajate vahendusel vaatlajate rollis.

Rahvusvaheline koostöö ning koolitused annavad AJN-i töötajatele põhjaliku ülevaate järelevalve suundadest ning kutsetegevuse standardite kohaldamisest ning vastavate sätete tõlgendamisest mujal Euroopa Liidus.

Järelevalve korraldamine

Kvaliteedikontroll

Kvaliteedikontrolli käigus on AJN-i eesmärgiks kvaliteedikontrollile allutatud isiku

* Sündmust kajastava pressiteate leiab veebiaadressilt: https://ec.europa.eu/info/files/191121-ceaob-subgroups-inspections-summary_en

kontrollperioodil osutatud audiitorteenuse õigusaktidele ning nende alusel kinnitatud standarditele või antud juhenditele ja soovitus-tele vastavuse kontrollimine.

AJN kinnitas 14.08.2019 otsusega korralise kvaliteedikontrolli valimisse kuuluvate isikute nimekirja kontrollperioodi 01.07.2013–30.06.2019 kohta, määrates kvaliteedikontrolli läbiviimise perioodiks ajavahemiku 01.09.2019–31.08.2020. Valimisse kinnitatud isikute nimekirja kuulus 33 audiitorettevõtjat.

Korralise kvaliteedikontrolli valimis olid audiitorettevõtjad järgnevate kriteeriumite alusel:

1. Audiitorettevõtjad AudS § 137 lõikes 5 nimetatud isikute seast, keda ei ole nimisageduse perioodi esimesel kahel aastal kontrollitud (kui audiitorettevõtjal on avaliku huvi üksusega sõlmitud kliendileping, on sel puhul kvaliteedikontrolli sagedus vähemalt 1 kord 3 aasta jooksul) – 2 audiitorettevõtjat;
2. Audiitorettevõtjad AudS § 137 lõikes 4 nimetatud isikute seast, keda ei ole esimese tegevusaasta jooksul kontrollitud (kvaliteedikontroll tegevusloa andmise järel

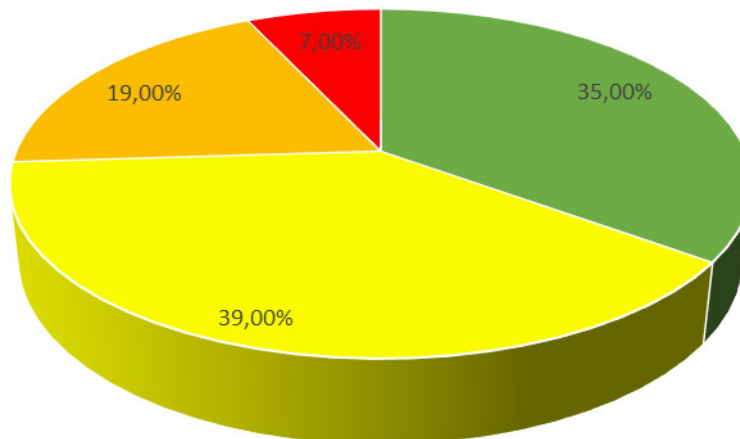
sagedusega vähemalt üks kord 2 aasta jooksul) – 5 audiitorettevõtjat;

3. Audiitorettevõtjad AudS § 137 lõikes 3 nimetatud isikute seast, keda ei ole viiel eelneval aastal kontrollitud – 13 audiitorettevõtjat;
4. Riskipõhise valiku alusel eelmiste perioodide kutsetegevuse kontrollide põhjal – 12 audiitorettevõtjat;
5. Audiitorettevõtjad juhusliku valiku alusel, kõikide audiitorettevõtjate hulgast, kellele kvaliteedikontroll eeloleval perioodil ei ole kohustuslik – 1 audiitorettevõtja.

Seega oli perioodil 2019–2020 korralise KVK valimis 12 audiitorettevõtjat, keda arvati valimisse seoses varasemalt tuvastatud rikkumistega, sh audiitorettevõtjad, kelle varasem kvaliteedikontrolli tulemus on hinnatud tulemusele „punane” või „oranž”.

Aruandeperioodil viis AJN sisuliselt läbi enamiku korralise kvaliteedikontrolli valimis olnud audiitorettevõtjate suhtes kvaliteedikontrolli. Ühe audiitorettevõtja suhtes ei viidud kvaliteedikontrolli läbi, kuivõrd audiitorettevõtja tegevusloa tunnistati kehtetuks seoses oluliste ja korduvate rikkumistega. Ühe audiitorettevõtja

Joonis 2. Kvaliteedikontrolli tulemused 2019–2020

Tabel 3. Korralise kvaliteedikontrolli tulemused 2017–2020

KVK kontrolli-periood	KVK läbiviimise periood	KVK	KVK	KVK	KVK
01.07.2011–30.06.2017	2017/2018	9	6	7	6
01.07.2012–30.06.2018	2018/2019	6	8	11	6
01.07.2013–30.06.2019	2019/2020	11	12	6	2

kvaliteedikontroll on pooleli. Aruandeperioodil lõpetati seega 31 kvaliteedikontrolli, tulemustega 11 „rohelist”, 12 „kollast”, 6 „oranži” ja 2 „punast”.

Võrreldes varasemate aastate korralise kvaliteedikontrolli tulemustega selgub, et audiitorettevõtjate osutatud audiitorteenuse kvaliteet on paranenud. Nähtavalt on vähenenud „punaste” ja „oranžide” tulemuste osakaal ning suurenenud on „rohelisele” ja „kollastele” tulemuste hinnatud audiitorettevõtjate arv.

Võrreldes eelmise aastaga on osutatava audiitorteenuse kvaliteeti parandanud seitse audiitorettevõtjat. Nendest kahel juhul on aastatel 2018–2019 „oranži” tulemuse saanud audiitorettevõtja audiitorteenuse kvaliteet hinnatud aastatel 2019–2020 „roheliseks”, neljal juhul on varasem „oranž” tulemus parandatud „kollaseks”, ühel juhul on „punane” tulemus parandatud „kollaseks”. AJN kiidab audiitorettevõtjaid, kes on suutnud oma töö kvaliteeti oluliselt parandada.

Kahjuks on kahel audiitorettevõtjal endiselt hinnatud audiitorteenuse kvaliteet tulemusel „oranž”, st audiitorteenuse kvaliteedis esinesid olulised puudused ja täiustamine on

* Korralise kvaliteedikontrolli tulemuste hinnangud: „Roheline” – audiitorteenuse kvaliteet vastab nõuetele; „Kollane” – audiitorteenuse kvaliteedis esinesid vähemolulised puudused, täiustamine nõutav; „Oranž” – audiitorteenuse kvaliteedis esinesid olulised puudused, täiustamine nõutav; „Punane” – audiitorteenuse kvaliteet ei vasta nõuetele, oluline täiustamine nõutav.

nõutav. Ühe audiitorettevõtja tulemus on jätkuvalt „punane”, mistõttu tunnistati tema tegevusluba kehtetuks erinevate rikkumiste tõttu. Kahe eelmisel aastal „oranži” tulemuse saanud audiitorettevõtja tegevusluba on kehtetuks tunnistatud nende taotluse alusel ning ühe eelmisel perioodil „punase” tulemuse saanud audiitorettevõtja tegevusluba on kehtetuks tunnistatud seoses korduvate ja oluliste rikkumistega, mistõttu teda perioodil 2019–2020 ei kontrollitud.

Majandusaasta 2019–2020 olulisemad rikkumised, mis on toonud kaasa „punase” kvaliteedikontrolli tulemuse, on olnud sellised, kus: riskihindamise protseduure ei ole asjakohaselt läbi viidud või ei ole planeeritud protseduuride olemus ja ulatus koostatud vastavalt riskihinnangule, mille tulemusena puudub piisav tõendusmaterjal oluliste kirjade kohta; kirjalikke esitisi ei ole juhtkonnalt hangitud; grupiauditi puhul ei ole komponendi audiitoriga infot vahetatud; audiitor ei ole suutnud tuvastada raamatupidamise aastaaruandes esinevat olulist väärkajastamist ning on väljastanud asjakohatu arvamuse või valdavas osas puudub tõendusmaterjal audiitori arvamuse toetamiseks, mistõttu ei ole võimalik hinnata, kas väljastatud audiitori arvamus on asjakohane.

Ühel juhul oli 2018. aasta auditis audiitori aruanne antud vormi järgi, mis kehtis 2015. ja varasematele aastatele.

„Oranži” tulemuse on kaasa toonud rikkumised, kus: pettusest tuleneva olulise väärkajastamise riske ei ole tuvastatud ja hinnatud või ei ole neid riske protseduuride planeerimisel arvesse võetud. Sagedasti ei ole tuginetud eeldusele, et tulu kajastamisel eksisteerivad pettuseriskid ning ei ole teostatud standardis ettenähtud päevaraamatu kannete kontrolliprotseduure; substantiivseid protseduure ei ole iga olulise tehinguklassi, kontosaldo ja avalikustatava informatsiooni osas läbi viidud; arvestushinnangute puhul ei ole testitud kasutatud eelduste põhjendatust; bilansipäevajärgsete sündmuste selgitamiseks ei ole läbi viidud protseduure või ei ulatu protseduuridega kaetud periood audiitori aruande kuupäevani.

Kvaliteedikontrolli mitterahuldava tulemuse võib kaasa tuua ka olukord, kus tuvastatakse mitmeid eraldi võetuna mitte väga olulisi rikkumisi n-õ kogumis.

AJN hindab väga kriitiliselt nende isikute kutsetevuse jätkamist, kes vähemalt kahe aasta jooksul on saanud korralise KVK tulemuseks „punase”. Juhul kui eelnimetatud isikud esimesel võimalusel meetmeid audiitorteenuse parandamiseks ette ei võta, ei ole välistatud, et AJN tunnistab audiitorettevõtja tegevusloa kehtetuks ning vajadusel võtab ära audiitorettevõtjaga seotud vandeaudiitori kutse. Samuti nõuab „oranž” kvaliteedihinnang audiitorteenuse kvaliteedi sisulist parandamist.

Audiitortevuse arengu eelduste loomiseks ning vandeaudiitori kutsetevuse kvaliteedi saavutamiseks ja selle kaitsmiseks on AJN esitanud Audiitorkogu juhatusle perioodil 01.09.2019–19.06.2020 läbiviidud kvaliteedikontrollide tähelepanekute pinnalt oma ettepanekud perioodi 01.07.2020–30.06.2021

täiendusõppe plaani koostamiseks*. Asjatundlik täiendusõppe korraldamine enim rikkumisi põhjustanud valdkondades on üheks võimaluseks audiitorteenuse kvaliteedi parandamisel ja loodame, et Audiitorkogu juhatus neid ettepanekuid ka praktikas rakendab.

Audiitorteenused ja kvaliteet segmentide lõikes

Lähtudes avalikust huvist on jätkuvalt järelevalve tähelepanu all audiitorettevõtjad, kes omavad suuremat turuosasa.

Järgnevalt jooniselt (joonis 3) on nähtav osutatud audiitorteenuse kvaliteet seoses turuosaga.

Eeltoodust on nähtav, et 2019–2020 kvaliteedikontrolli tulemuse kohaselt on 95% turuosast saanud nõuetele vastavat või väheoluliste puudustega audiitorteenust. See on hea märk ja suund kvaliteedi paranemisest, kuna eelmisel aastal moodustas nõuetele vastav või väiksemate puudustega audiitorteenus 75% majandusaastal kontrollitud audiitorettevõtjate turuosast. Märkimisväärselt on vähenenud nõuetele mittevastavat audiitorteenust osutavate audiitorettevõtjate hulk, hõlmates 2019–2020 andmete pinnalt vaid 1% turuosast, eelmise perioodi 10% asemel.

Audiitorettevõtjate audiitorteenuste käibed on olnud majandusaastal 2019–2020 vahemikus 5 113 000 – 750 eurot. Kokku oli kõikide audiitorettevõtjate käive 26 976 690 eurot. Seitsmel audiitorettevõtjal puudus 2019–2020 audiitorteenuste müügitulu/käive. Järgnevas arvestuses loeme alates suurema käibega audiitorettevõtjatest:

* Arvutivõrgus: <https://ajn.ee/uudised/ajn-esitas-audiitorkogule-ettepanekud-taiendusoppe-korraldamiseks>

Tabel 4. Suurema audiitorteenuste käibega 20 audiitorettevõtjat 2019–2020

Jrk nr	Auditorettevõtja	Auditorteenuste käive (EUR)
1	Aktsiaselts PricewaterhouseCoopers	5 113 000
2	KPMG Baltics OÜ	4 123 703
3	Ernst & Young Baltic AS	3 452 600
4	Grant Thornton Baltic OÜ	1 523 519
5	Aktsiaselts Deloitte Audit Eesti	1 271 117
6	Assertum Audit OÜ	800 584
7	OÜ Audiitorbüroo RKT	662 240
8	BDO Eesti AS	586 001
9	PKF Estonia Osaühing	515 700
10	Baker Tilly Baltics OÜ	397 765
11	Auditorteenuse OÜ	386 290
12	AUDIITORBÜROO ELSS OÜ	354 125
13	Rödl & Partner Audit Osaühing	349 346
14	Audiitorbüroo Fides OÜ	315 250
15	TPMM Nordic OÜ	280 106
16	Villems & Partnerid OÜ	279 048
17	Audit & Consult OÜ	271 618
18	Audest Auditorteenuste Osaühing	237 225
19	OÜ E-Audit	235 868
20	OÜ KL Partners	227 089

- järjekohal 1.–5. olevad auditorettevõtjad suure tegevusmahuga praktiseerijateks, s.o käive üle 1 miljoni euro (edaspidi *STP*);
- 6. –35. järjekohal olevad auditorettevõtjad, s.o käive vahemikus 100 000–1 miljon eurot, keskmise tegevusmahuga praktiseerijateks (edaspidi *KTP*) ja
- alates 36. järjekohast lõpuni, s.o käive alla 100 000 euro, väikese tegevusmahuga praktiseerijateks (edaspidi *VTP*).

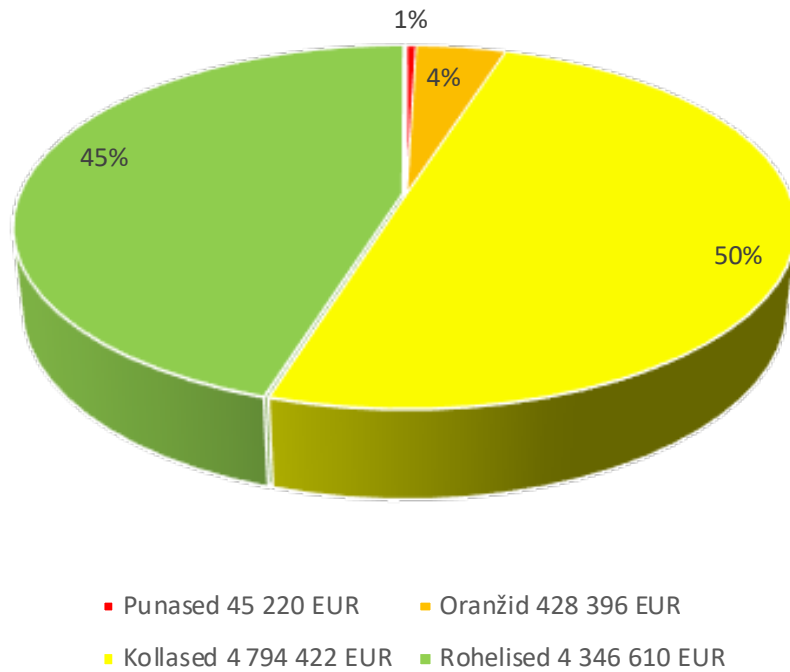
Aastatel 2019–2020 läbiviidud korralise KVK valimis oli 2 *STP*, 7 *KTP*-d ja 22 *VTP*-d.

2019–2020 korralise kvaliteedikontrolliga hõlmati auditorettevõtjad kelle käive moodustas

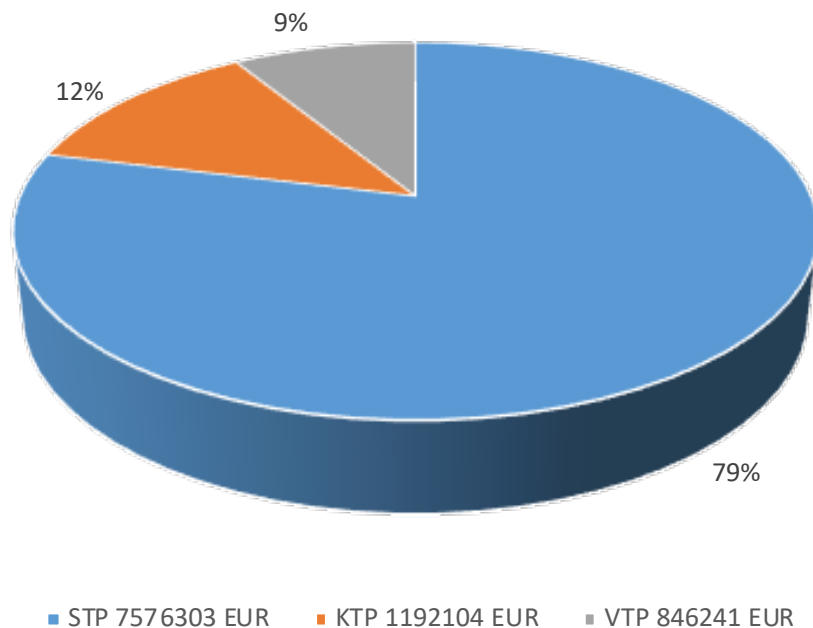
kogu auditorettevõtjate kogukäibest 35,6 % (s.o 9 614 648 EUR), millest 79 % moodustas *STP* käive. Kvaliteedikontrolli tulemused auditorettevõtjate segmentides (vt joonis 5) jagunesid nii, et auditorteenuse kvaliteet vastab nõuetele 50% *STP*-del, 43% *KTP*-del ja 32% *VTP*-del, väheoluliste puudustega auditorteenuse kvaliteet on *STP*-del 50%, *KTP*-del 29% ja *VTP*-del 41% vastava segmenti kvaliteedikontrolli tulemustest. Oluliste puudustega auditorteenust on osutanud *KTP*-d 29% ja *VTP*-d 18% ulatuses ning nõuetele ei vasta 9,1% *VTP*-de osutatud auditorteenuse kvaliteet.

Kõik auditorettevõtjad on kohustatud tegevusperioodi kohta esitama tegevusaruande.

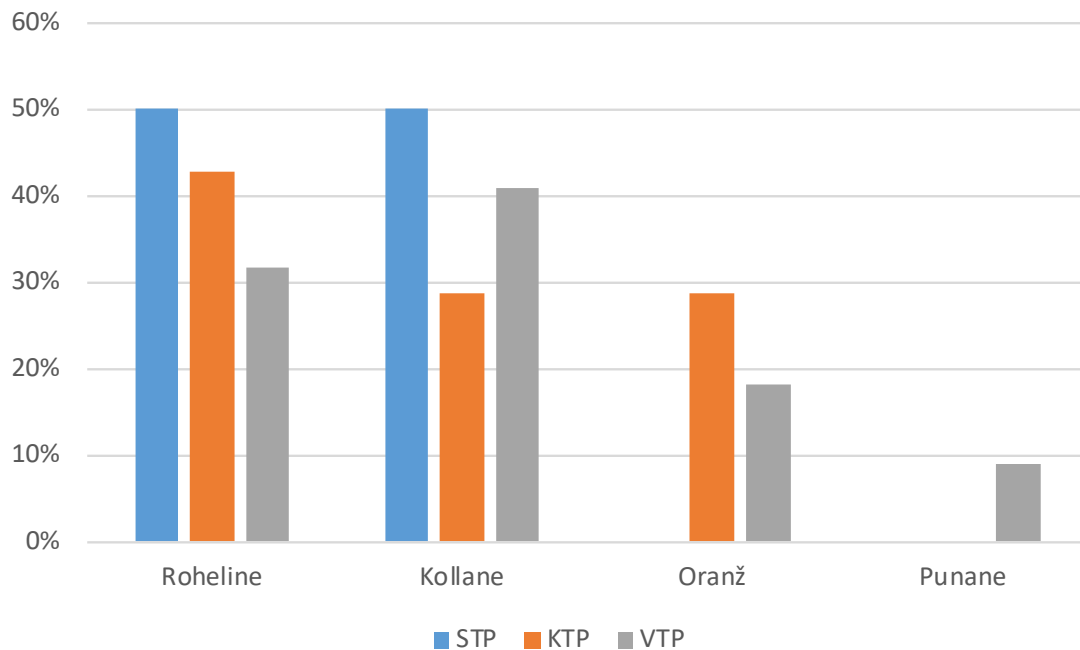
Joonis 3. Audiitorettevõtjate kaetud audiitorteenuste käive kvaliteedikontrolli tulemuse lõikes 2019–2020

Joonis 4. 2019–2020 korralise kvaliteedikontrolli käigus kontrollitud turuosa audiitorettevõtjate segmentide kaupa

Joonis 5. 2019–2020 kvaliteedikontrolli tulemuste jagunemine vastavalt audiitorettevõtjate segmentidele

Tabel 5. Tegevusperioodil 2019–2020 sõlmitud suurimate lepingut statistika*

Audiitorteenuste rahaline maht	Ettevõtete arv	Keskmine (eurot)		
		Suurim leping	Suuruselt teine leping	Suuruselt kolmas leping
Üle 1 miljoni	5	102 474	75 709	58 090
100 000 kuni 1 miljon	30	7 897	6 109	5 413
alla 100 000	90	3 914	2 840**	2 307**

* Keskmise lepingutasu arvestamisel ei võetud arvesse 5 AEV-d, kus tegevus puudub ehk tegevusaruandes on audiidorteenuste müüginahuks 0 eurot.

** Alla 100 000 euro AEV-de suuruselt teise ja kolmanda lepingu keskmise maksumuse arvutamisel jäeti välja 3 ettevõtet, kus teine ja kolmas leping puuduvad.

*** Statistika põhineb audiitortevõetavate registreeritud andmetel.

Tegevusperioodi 2019–2020 tegevusaruannete alusel oleme koostanud statistika audiitorettevõtjate segmentide lõikes, tuues välja keskmise maksumuse kolme suurima lepingu osas.

Kaebused, uurimismenetlused ja erakorraline kvaliteedikontroll

Järelevalvenõukogu võib Audiitorkogu või Audiitorkogu liikme ja kolmanda riigi registreeritud vandeaudiitori tegevust iseseisvalt uurida, et selgitada, avastada, korrigeerida või

vältida AudS-is sätestatud nõuetele mittevastavat tegevust. Seega jääb uurimismenetluse esemesse kogu Audiitorkogu või Audiitorkogu liikme tegevus, hõlmates muuhulgas nii osutatava audiitorteenuse kui muu tegevuse. Kvaliteedikontrolli käigus kontrollitakse vastavust osutatud audiitorteenuse õigusaktidele ning nende alusel kinnitatud standarditele või antud juhenditele ja soovitudele. Samuti kontrollitakse erakorralise kvaliteedikontrolli käigus audiitorteenuse osutamist, seda teatud konkreetsetes kitsas valdkonnas, töövõtupõhiselt või tavapärasel kvaliteedikontrolli ulatuses.

Kaebuse menetlust alustatakse AJN-ile edastatud kaebuse alusel, kui AJN-il tekib kaebuses motiveeritud rikkumiste tunnuste põhjal kahtlus, et toime võib olla pandud rikkumine.

Aruandeperioodil on järelvalvenõukogu algatanud kaheksa uurimismenetlust, millest viie menetluse raames kontrolliti osutatud kutseteenuse ning kolmel juhul tegevusaruandes esitatud andmete vastavust nõuetele. Osutatud kutseteenuse uurimisel oli kahes menetluses põhieesmärgiks välja selgitada, kas audiitorteenuseid osutades on piisava hoolega ning vajalikku kutsealast skeptitsismi ilmutades täidetud neid standardite nõudeid, mis käsitlevad audiitori kohustusi seoses kliendi tegevuse vastavusega seaduste ja regulatsioonide nõuetele rahapesu tõkestamise valdkonnas.

Majandusaastal 2019–2020 lõpetati samal ajavahemikul alustatud uurimismenetlustest kolm. Lõpetatud uurimismenetluse tulemusel, sh kahes menetluses, milles uuriti seaduste ja regulatsioonide nõuetele vastavust rahapesu tõkestamise valdkonnas, ei tuvastatud asjaolusid, mis oleksid andnud alust arvata, et uuritav on pannud toime õigusrikkumise.

Majandusaastal 2018–2019 alustatud uurimismenetlustest lõpetati majandusaastal 2019–2020 üks, mille tulemusel asus järelvalvenõukogu seisukohale, et kuna ta loeb tuvastatud võimaliku distsiplinaarsüüteo käesoleval juhul vähetähtsaks, siis ei alustata distsiplinaarmenetlust. Küll pöörati uuritava tähelepanu tuvastatud rikkumistele, millest tuleb edaspidi hoiduda. Lisaks lõpetati üks varasem uurimismenetlus, mille tulemusel (koosmõjus sama isiku suhtes distsiplinaarmenetluste käigus tuvastatud distsiplinaarsüütegudega) otsustas järelvalvenõukogu tunnistada audiitorteenuse tegevusloa kehtetuks ja võtta ära vastavat nõuetele mittevastavat teenust osutanud vandeaudiitori kutse.

2018–2019 alustatud erakorralistest kvaliteedikontrollidest lõpetati üks. Menetluse tulemusel alustati distsiplinaarmenetlust, kuivõrd erakorralise kvaliteedikontrolli käigus tuvastatud asjaolud andsid alust arvata, et Audiitorkogu liige on pannud toime distsiplinaarsüüteo.

Distsiplinaarmenetlus

Distsiplinaarmenetluse alustamise aluseks on uurimise või kvaliteedikontrolli tulemused, Rahandusministeeriumi ettekirjutus või muu dokument või info, mis annab alust arvata, et Audiitorkogu liige on pannud toime distsiplinaarsüüteo.

Distsiplinaarsüütegu on Audiitorkogu liikme kohustuse süüline täitmata jätmise või mittenõuetekohane täitmine, Audiitorkogu liikme tegevust reguleerivate õigusaktide, AJN-i otsuste täitmata jätmise või mittenõuetekohane täitmine. AJN ei alusta distsiplinaarmenetlust juhul kui võimalik distsiplinaarsüütegu on AJN-i veendumuse kohaselt vähetähtis. AJN ei pea alustama distsiplinaarmenetlust juhtudel,

kui sama rikkumise põhjal algatatakse menetlus kutse äravõtmiseks või tegevusloa kehtetuks tunnistamiseks.

Majandusaastal 2019–2020 alustas järelevalvenõukogu distsiplinaarmenetluse 11 isiku suhtes. Distsiplinaarmenetlused alustati kahel juhul korralise kvaliteedikontrolli ja ühel juhul erakorralise kvaliteedikontrolli pinnalt ning kaheksal juhul täiendusõppe kohustuse täitmata jätmise ja/või tegevusaruande esitamata jätmise tõttu.

2019–2020 alustatud distsiplinaarmenetlustest lõpetas järelevalvenõukogu samal ajavahemikul üksteist, millest kolmel juhul otsustati korduvate ja oluliste rikkumiste ning vandeaudiitori mittevastavuse tõttu vandeaudiitorile sätestatud nõuetele, tunnistada audiitorettevõtja tegevusloa kehtetuks ning võtta ära vandeaudiitori kutse. Ühe distsiplinaarmenetluse tulemusel otsustati võtta vandeaudiitori kutse ära isikult, kes korduvalt ja oluliselt on rikkunud vandeaudiitori tegevuse või kutsetegevuse aluseid, jättes täitmata täiendusõppe ning tegevusaruande esitamise kohustuse. Kolmel juhul tuvastati distsiplinaarsüütegu ja karistati Audiitorkogu liiget rahatrahviga (vahemikus 200–1500 eurot). Neljal juhul tuvastas järelevalvenõukogu distsiplinaarsüüteo, määrates karistuseks noomituse.

2018–2019 alustatud distsiplinaarmenetlustest lõpetati seitse menetlust, millest kuuel juhul tuvastati distsiplinaarsüütegu ja karistati Audiitorkogu liiget rahatrahviga (vahemikus 1800–10 000 eurot). Ühel juhul distsiplinaarmenetluses karistust ei määratud, kuivõrd Audiitorkogu liige esitas distsiplinaarmenetluse käigus lisaselgitused ja dokumendid, millest lähtudes võis asuda seisukohale, et tuvastatud on rikkumine seoses ebapiisava dokumenteerimisega ja tegemist ei ole sisulise rikkumisega. Nimetatud põhjusel ei lugenud

järelevalvenõukogu rikkumist laiaulatuslikuks ega tuvastanud audiitori tegevuses rasket hoolestust või standardi nõuete rikkumisest tulenevalt selgelt asjakohatute järeldesteni jõudmist, mistõttu luges distsiplinaarsüüteo väheoluliseks.

Karistuse määramisel on järelevalvenõukogu karistust raskendava asjaoluna arvestanud muuhulgas korduvat rikkumist, mis on olnud selgeks signaaliks, et leebemad karistused ei ole täitnud eesmärki hoida ära edaspidiseid rikkumisi. Rahatrahvi suuruse määramisel, sh arvestades, et karistus omaks mõju karistuse eesmärgi täitmisel ning ühtlasi ei sekkuks liigselt menetlusaluse isiku õigustesse, on AJN muuhulgas võtnud arvesse:

süüteo iseloomu ja raskust;
karistust kergendavaid ja raskendavaid asjaolusid;
audiitorettevõtja audiitorteenuste müügitulu;
osutatud audiitorteenuste arvu ning keskmist kindlustandva töövõtu kliendilepingu maksumust.

Korduvate või oluliste rikkumiste tõttu tegevusloa kehtetuks tunnistamine ja vandeaudiitori kutse äravõtmine

Majandusaastal 2019–2020 on järelevalvenõukogu tunnistanud korduvate ja oluliste rikkumiste tõttu kehtetuks kolme audiitorettevõtja tegevusloa.

Neljal juhul on AJN otsustanud ära võtta vandeaudiitori kutse isikutelt, kes ei vasta seaduses vandeaudiitorile sätestatud nõuetele ning on seetõttu sobimatud kutsesse.

Avalduste menetlemine

Vandeaudiitori täiendusõppe kohustusest vabastamiseks on aruandeperioodil esitatud kaksteist

avaldust. Järelevalvenõukogu rahuldab 11 avaldust ning otsustas vabastada taotluse esitanud vandeaudiitorid Audiitorkogu korraldatavast täiendusõppest püsivalt välisriigis viibimise tõttu tingimusel, et vandeaudiitor täidab täiendusõppekohustuse täies ulatuses välisriigis. Ühel juhul vabastas AJN vandeaudiitori Audiitorkogu korraldatavast täiendusõppest muu mõjuva põhjuse tõttu.

Kohtuvaidlused

Järelevalvenõukogu on majandusaastal 2019–2020 seotud alljärgnevate kohtuvaidlusega:

1. Balti Audit OÜ ja Liili Kase kaebus AJN-i 15.01.2019 otsusele nr 488. Tallinna Halduskohtu 25.09.2020 otsusega jäeti kaebus rahuldamata. Pooleli on apellatsiooni menetlus.
2. Audiitorkontroll OÜ 14.10.2019 esitatud kaebus AJN-i menetluste läbiviijate taandamisest keeldumise toimingu õigusvastasuse tuvastamise ning taandamise küsimuse uuesti otsustamiseks. Tallinna Halduskohtu 21.10.2019 jõustunud määrusega kaebus tagastati. Menetlus on lõppenud.
3. Audiitorkontroll OÜ kaebus AJN-i 13.09.2019 otsuse nr 583 tühistamiseks. Tallinna Halduskohtu 03.07.2020 otsusega jäeti kaebus rahuldamata. Pooleli on apellatsiooni menetlus.
4. Capella Consulting OÜ ja Raul Randväli kaebus AJN-i 17.12.2019 otsusele nr 619. Tallinna Halduskohtu 25.09.2020 otsusega jäeti kaebus rahuldamata.
5. Capella Consulting OÜ kaebus AJN-i 14.02.2019 ettekirjutuse nr 498 tühistamiseks. Tallinna Halduskohtu 19.02.2019 jõustunud kohtuotsusega on asi lõppenud ja kaebus jäi rahuldamata.
6. Capella Consulting OÜ kaebus AJN-i tegevusele. Tallinna Halduskohtu 01.11.2019 otsusega jäeti kaebus rahuldamata. Tallinna Ringkonnakohtu 11.03.2020 jõustunud otsusega jäeti kaebus rahuldamata.
7. OÜ Roopa Arendus, OÜ Künnipõllu Arendus, OÜ Tähetorni Tehnopark, OÜ Lukki Invest ja Osaühing Favorte 28.06.2019 esitatud kaebused Audiitorkogu vastu (riigivastutuse nõuded). Menetlus on pooleli Tallinna Halduskohtus.
8. Osaühingu Audiitorbüroo Önne Kurvet ja Önne Kurveti kaebus AJN-i 23.04.2019 otsuse nr 524 (allkirjastatud 07.05.2019) tühistamiseks. Tallinna Halduskohtu 19.06.2020 otsusega jäeti kaebus rahuldamata. Pooleli on apellatsiooni menetlus.
9. OÜ KL Partners ja Ksenia Lukkaneni (Lukkanen) kaebus AJN-i 06.11.2018 otsuse nr 471 tühistamiseks osas, milles loeti OÜ KL Partners ja Ksenia Lukkaneni distsiplinaarsüütegu tuvastatuks ning karistati audiitorettevõtet noomitusega. Tallinna Halduskohtu 15.11.2019 otsusega jäeti kaebus rahuldamata. Pooleli on apellatsiooni menetlus.
10. Sirje Kõrgmaa kaebus AJN-i 06.11.2018 otsuse nr 472 tühistamiseks ning AJN-i kohustamiseks läbi vaatama Sirje Kõrgmaa 22.05.2018 avalduse vandeaudiitori kutse äravõtmiseks. Tallinna Halduskohtu 05.11.2019 ja Tallinna Ringkonnakohtu 09.07.2020 otsustega jäeti kaebus rahuldamata. Esitatud on kassatsioon.
11. Kalle Lahe kaebus Rahandusministri käskkirjale. AJN oli kaasatud menetlusse. Riigikohus tühistas 28.09.2020 otsusega rahandusministri käskkirja, millega võeti ära vandeaudiitor Kalle Lahe kutse.

4. Järelevalvenõukogu eesmärgid aastateks 2020–2021

AJN-il on plaanis aastatel 2020–2021 fookuseeritult tegeleda alljärgnevaga:

1. Kinnitada muudetud Audiitorkogu menetluskorrad ja kohalduvad lisad.
2. Viia läbi avalikkuse jaoks olulistes valdkondades erakorralisi kontrole ning uurimisi.
3. Teostada järelevalvet rõhuasetusega kaitsta audiitortevuse turgu ning Audiitorkogu ning selle liikmete mainet korduvate ja/või oluliste rikkumisega ja/või ebaetiliste Audiitorkogu liikmete tegevuse eest ning võtta kasutusele asjakohased meetmed.
4. Täiustada jätkuvalt AJN-i kodulehte, hoides seeläbi Audiitorkogu liikmeid kursis olulisemate audiitortevuse järelevalvet ning Audiitorkogu puudutavate uudistega. Informeerida avalikkust järelevalve käigus ilmsiks tulnud juhtudest ning tulemustest ulatuses, mis on vajalik avalikkuse, investorite ja järelevalve subjektide klientide kaitseks või audiitortevuse õigus- või korrapärase toimimise tagamiseks.
5. Kaitsta tehtud otsuseid kohtuvaidlustes ja kujundada seeläbi erialast praktikat.